

Л.О. Гризовська, канд. екон. наук, ст. викл. (*ХНУ, Хмельницький*)
М.О. Гаджук, студ. (*ХНУ, Хмельницький*)

ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ НА РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Світова економічна криза торкнулася туристичної індустрії раніше ніж інших галузей економіки, оскільки на туристичну діяльність зовнішнє середовище має дуже великий вплив.

Середовище опосередкованого впливу визначають політичні фактори, фактори демографічного, природного, науково-технічного характеру, соціокультурні фактори, стан економіки, міжнародні події та інші фактори, які не мають безпосереднього впливу на функціонування туристичної сфери, але відображаються на них.

Середовище опосередкованого впливу зазвичай складніше, ніж прямого, тому під час його досліджень керуються насамперед прогнозами.

Вплив загальних економічних факторів на туризм може бути як позитивний, так і негативний. Серед позитивних факторів слід вирізнити:

- зростання реальних доходів;
- більш рівномірний розподіл прибутків;
- стабільна валютна ситуація;
- вигідна кон'юнктурна ситуація (висока місткість ринку і високі темпи його розвитку, які характеризуються низьким або середнім рівнем конкуренції).

Негативний вплив на туризм мають:

- кризові економічні явища;
- занепад промисловості (зростання безробіття, скорочення заробітної плати, тимчасовість роботи);
- нестабільна валютна ситуація;
- невідповідна кон'юнктурна ситуація, характерна для насиченого, поділеного між основним гравцями, ринку з високим рівнем конкуренції, низькими або нульовими темпами зростання.

Стан економіки у країні впливає на вартість ресурсів і спроможність споживачів купувати товари і послуги.

Внаслідок світової економічної кризи знизився попит на організований відпочинок і збільшились витрати туристичних операторів, що призвело до банкрутства кількох великих туристичних компаній світу.

Вплив світової кризи на туристичну діяльність України важко скоригувати, оскільки, за думкою багатьох експертів, головними першопричинами занепаду є внутрішнє середовище, повне недосконалості і корумпованості. Туристична галузь в Україні є п'ятою за значенням складовою поповнення бюджету, і її питома вага має значно зрости з огляду на такі об'єктивні передумови, як вигідне геополітичне розташування України в центрі Європи, наявність значного туристично-рекреаційного потенціалу, сприятливий клімат, багаті флора і фауна, чисельні культурно-історичні пам'ятки світового рівня.

У результаті аналізу стану міжнародного туристичного бізнесу в період світової економічної кризи можна зробити такі висновки: незважаючи на політичну та економічну кризу, в туристичному секторі відмічається ріст показників туристичної діяльності; спостерігається конкуренція серед регіонів в привабленні туристів; відбувається активне просування капіталів окремих туристичних компаній на зарубіжні ринки; відбувається концентрація товарів і виробництва послуг в туризмі.

У зв'язку з цим можна намітити основні риси розвитку міжнародного туризму у часи світової економічної кризи: подальший ріст показників міжнародної туристичної діяльності; постійний вплив економічної та політичної ситуації у світі на туризм; основними факторами туризму стануть соціодемографічні зміни; поляризація діяльності туристичних операторів, зайнятих як глобальним, так і середнім та малим бізнесом; одним з найпопулярніших регіонів перебування залишається Південна та Південно-Східна Азія.

Світова економічна криза, як і кожне глобальне потрясіння, створює хороші передумови до перегрупування сил і у глобальній економіці, і на національному ринку. З'являються реальні можливості переглянути пріоритети та виявити нові можливості. Позитивний ефект світової економічної кризи на розвиток туризму: за рахунок змін туристичного потоку в направленні внутрішнього туризму відбулись фінансові вливання в розвиток інфраструктури; освоєння нових ринкових сегментів в індустрії туризму та відпочинку, поява креативних пропозицій туристичного продукту; посилення конкуренції в індустрії туризму та підвищення якості туристичних послуг; розвиток ринку організаційного туризму в цілому, покращення партнерських відносин в індустрії туризму.

Отже, світова економічна криза є черговим приводом перейнятися не стільки порятунком світової фінансової системи, скільки вирішенням внутрішніх проблем.